

TÜRK HUKUKUNDA ANLAŞMALI BOŞANMA

Boşanma için müracaat eden taraflar hâkim tarafından aynı anda dinlenmelidir. Taraflardan herhangi biri ya da her ikisi kendisini mahkemede vekil ile temsil ettiriyorsa, vekillerin beyanına göre anlaşmalı boşanmaya karar verilemez.

Türk Medeni Kanunu'na göre evlilik birliğini sona erdirmek isteyen taraflar belli hususlarda anlaşıp mahkemeye müracaat ederek, mahkemeden boşanma talep edebilmektedirler. Anlaşmalı boşanma dediğimiz bu usul boşanmanın en medeni ve en süratli halidir.

Gerçekten de çekişmeli boşanma davaları hem uzun sürebilmekte hem de eşlerin her türlü ailevi sırrı, birbirlerine karşı olmadık iddiaları ve ifşa edilemeyecek davranışları çekişmeli boşanma davaları esnasında eşlerin uzak yakın akrabaları veya tanıdıkları tarafından öğrenilebilmektedir. Bu durum ise iki tarafı bir hayli yıpratmaktadır.

Dolayısı ile taraflar belli konularda anlaşarak mahkemeden evlilik birliğini sona erdirmesini talep ettikleri takdirde, daha kısa zamanda ve daha az yıpranmış olarak hayatlarına devam edebilmektedirler.

Türk Medeni Kanunu'nun 166/III. fıkrasında düzenlenen anlaşmalı boşanma elbette ki bir takım şartlara bağlanmıştır.¹

İlk olarak izah edeceğimiz şartı; tarafların en az 1 yıl evli kalmış olmasıdır. Bu müddet mahkemeye boşanma amacıyla müracaat tarihinden itibaren geriye doğru hesaplanacaktır.² Bir yıllık süre dolmadığı takdirde eğer diğer şartları da haiz ise tarafların delilleri toplanmak sureti ile davaya çekişmeli boşanma şeklinde devam edilebilir. Aksi takdirde 1 yıllık süre dolmadı-

ğından ötürü anlaşmalı boşanma davasının reddine karar verilecektir.³

Nitekim Yargıtay birçok kararında 1 yıllık müddeti dikate almıştır.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 2015 tarihinde verdiği bir kararında dosyadaki nüfus kaydından davanın açıldığı tarihte henüz bir yıllık sürenin dolmadığından hareketle davaya -diğer şartları yerine getiriyorsa- çekişmeli boşanma şeklinde devam edilmesi aksi halde davanın reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.⁴

Hemen söylemek gerekir ki bu bir yıllık müddeti eşler beraber geçirmiş olma mecburiyetinde değildir.⁵

Anlaşmalı boşanma davası eşler tarafından birlikte açılabilceği gibi bir tarafın dava açması şeklinde de olabilir. En çok merak edilen meselelerden bir tanesi eşlerin beraber dava açması halinde dava harcının iki taraf için ayrı ayrı olmak üzere 2 defa mı yoksa tek harç şeklinde mi mahkemeye ödenmesi gerektiğidir. Yargıtay bir kararında anlaşmalı boşanma için birlikte müracaat halinde tek harç alınması gerektiği yönünde karar vermiştir. Ancak Yargıtay'ın aksi yönde kararı da mevcuttur.⁶

Anlaşmalı boşanmanın bir diğer şartı ise boşanan tarafların bizzat hâkim tarafından dinlenmesidir.

Boşanma için müracaat eden taraflar hâkim tarafından

Görsel lisansı: Photo called "wedding ring" by "andessurvivor", on <https://www.flickr.com/photos/66163349@N05/6897400997>, under the license <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/> - Fotoğrafta renk ayarları değiştirilmiş ve orjinalinden farklı olarak kırılarak kullanılmıştır.

aynı anda dinlenmelidir. Taraflardan herhangi biri ya da her ikisi kendisini mahkemede vekil ile temsil ettiriyorsa, vekillerin beyanına göre anlaşmalı boşanmaya karar verilemez. Çünkü tarafların boşanma için iradelerinin serbestçe, hiçbir baskı altında kalmadan beyan edildiğine hâkim tarafından kanaat getirilmelidir.⁷

Örnek olarak Yargıtay 2002 yılında verdiği bir kararda anlaşmalı boşanmada davacının yerine vekilinin dinlenerek karar verilmesine olanak bulunmadığı gerekçesi ile yerel mahkemenin boşanma kararını bozmuştur.⁸

Anlaşmalı boşanma prosedürünün bir başka şartı ise anlaşma protokolüdür. Taraflar her hususta anlaşmış olmaları gereklidir. Bu hususlardan elbette ki ilki boşanma kararıdır. Taraflardan bir tanesi boşanmak istemiyorsa ancak diğer taraf boşanmak istiyorsa anlaşmalı boşanmadan bahsedilemez.

Boşanmak kararında olan taraflar varsa maddi ve manevi tazminat, taraflardan bir tanesine bağlanacak nafaka, çocuğa bağlanacak nafaka, çocuğun velayeti gibi her hususta anlaşma protokolü hazırlamalılardır.

Ancak mahkeme eşler tarafından hazırlanmış bu anlaşma protokolü ile bağlı değildir. Örneğin müşterek çocuğun velayeti konusunda mahkeme anlaşma protokolündeki düzenlemeyi uygun bulmazsa taraflara bu düzenleme ile ilgili olarak süre verip değiştirilmesini isteyebilir.⁹

Boşanmaya karar verecek hâkim tarafların anlaşma

protokolündeki değişikliği bizzat tarafların görüşünü almadan kendiliğinden gerçekleştiremez.¹⁰

2007 yılında karara bağlanmış bir dosyada eşler boşanmadan sonra müşterek çocukla ilgili kişisel ilişki kurulması hususunu mahkemenin takdirine bırakmışlardır. Yerel mahkeme ise buradan hareketle kendiliğinden bir hüküm tesis etmiştir. Yargıtay, yerel mahkemenin müşterek çocuk hakkında kişisel ilişki kurulması ile ilgili düşüncesini taraflara sunması gerektiğini ve ancak mahkemenin sunduğu teklifte taraflar anlaşma sağlarsa boşanmaya karar vermesi gerektiğini hükme bağlamıştır.¹¹

Evlilik 1 yıl devam ettiyse, taraflar her hususta anlaşmış ve bir protokol hazırlayıp bunu boşanma dilekçesi ile mahkemeye sunmuşlar ise artık evlilik birliğinin temelinden sarsılmasında kimin ve ne kadar kusurlu olduğu araştırması yapılamaz.¹²

Başta belirttiğimiz üzere anlaşmalı boşanma en medeni boşanma usulüdür. Bu sebepten ötürü boşanmak isteyen taraflarda sebebi ne olursa olsun kusur aramak gereksiz olacaktır. Tarafların birbirlerine karşı her türlü ithamları, iddiaları artık mahkemeyi ilgilendirmektedir. Mahkeme bütün şartları yerinde gördüğü takdirde tarafların boşanmalarına karar verecektir.

Son olarak şunu da ekleyelim. Anlaşmalı boşanma genel boşanma sebebidir. Daha önceki yazılarımızda belirttiğimiz üzere Türk Hukukunda boşanma se-

Kadın ve Aile

Av. ABDULLAH SELİM BABAÖĞLU

bepleri genel ve özel olmak üzere ayrılmaktadır. Özel boşanma sebepleri; zina, hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış, suç işleme, haysiyetsiz hayat sürme, terk, akıl hastalığıdır. Bu özel sebeplere dayanılarak açılmış boşanma davalarında sonradan anlaşmalı boşanma davası şeklinde devam edilip karar verilemez. Yukarıda saydığımız özel boşanma sebeplerine dayanılarak açılmış boşama davalarında ancak usulüne uygun ıslah ile anlaşmalı boşanma şeklinde karar verilebilir.¹³

2002/7971 Esas ve 2002/8779 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 11/06/2007 tarihli, 2006/20740 Esas ve 2007/9728 Karar sayılı kararı.

@selimbabaoglu

https://m.facebook.com/babaogluhuk/

KAYNAKÇA

Gençcan, Ömer Uğur : **Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010.

Köseoğlu Bilal. Kocaağa Köksal : **Aile hukuku ve Uygulaması: Bilimsel Görüşler - Yargısal İçtihatlar**, İstanbul, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2009.

YARGI KARARLARI

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 19/11/2015 tarihli, 2015/19968 Esas ve 2015/21895 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 01/07/2002 tarihli,

Notlar

1. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, 166/III. maddesi : "...Evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde, evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir. Bu değişikliklerin taraflarca da kabulü hâlinde boşanmaya hükmlenir. Bu hâlde tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmü uygulanmaz..."
2. Bilal Köseoğlu, Köksal Kocaağa, **Aile hukuku ve Uygulaması: Bilimsel Görüşler - Yargısal İçtihatlar**, İstanbul, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2009, s. 136
3. Ömer Uğur Gençcan, **Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010, s. 587-588.
4. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 19/11/2015 tarihli, 2015/19968 Esas ve 2015/21895 Karar sayılı kararı.
5. Köseoğlu, Kocaağa, a.g.e., s.136.
6. Gençcan, a.g.e., s.589-590.
7. A.e., s. 595-596.
8. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 01/07/2002 tarihli, 2002/7971 Esas ve 2002/8779 Karar sayılı kararı.
9. Köseoğlu, Kocaağa, a.g.e., s.137.
10. Gençcan, a.g.e., s.614-615.
11. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 2007/06/11 tarihli, 20740/2006 Esas ve 9728/2007 Karar sayılı kararı
12. Gençcan, a.g.e., s.623
13. A.e., s. 592.